

- Protestantenbond'. 6, 7.
- 13 In: *Nederlandsche Archief voor Kerkgeschiedenis*, 15 (1919) 81-114.
 - 14 A.S. Carpentier Alting, 'Onze Krans', in: *Mnemosyne*, Leiden 1888. 68-80.
 - 15 Busé, 'Het Modernisme', 87-90.
 - 16 Van *De Nieuwe Richting in het Leven* verschenen vier jaargangen (1868-1871). J.J. Kalma meldt nog: 'Er verschenen om de veertien dagen telkens in één vel druks 4 jaargangen en van de 5e de afleveringen 1-12, in: 'Ds. Albert Samuel Carpentier Alting (1837-1915). Een der eerste moderne predikanten in Friesland'. Niet uitgegeven bibl. aant. verzameld door J.J. Kalma, Leeuwarden 1981. In Provinciale Bibliotheek Friesland te Leeuwarden. No. A4149. Voor een volledig overzicht van Kalma's belangwekkende collectie zie: Ph. Breuker, 'Lijst van niet uitgegeven bibliografieën van J.J. Kalma', in: *Dokumentaal* 22 (1993), 1, 5-7.
 - 17 Assen 1954.
 - 18 Staverman, *Buitenkerkelijkheid*, 126. De Groninger of Evangelische Richting was in de 19e eeuw, vooral in Noord-Nederland, een belangrijke stroming in de Nederlandse Hervormde kerk. De belangrijkste vertegenwoordigers waren de Groningse hoogleraren P. Hofstede de Groot, F. van Oordt (W. Muurling) en L.G. Pareau. Hun theologie kenmerkte zich onder meer door: historisch bewustzijn – zij achtten zich de voortzetters van 'de nationaal-gereformeerde richting' voor hen vertegenwoordigd door Gansfort, Agricola, Erasmus e.a.; nadruk op het godsdienstige gevoel; het centraal stellen van de opvoedingsgedachte – het ging om 'de openbaring en opleiding door God in Jezus Christus ons gegeven om ons Gode steeds gelijkvormiger te maken'. Men hield er overigens rekening mee dat Staverman en Rooms-Katholiek, en Minderbroeder, en socioloog was.
 - 19 Gerben Abma, *Geloof en politiek*, 58, 339.
 - 20 Het gaat dus over de tijd dat die beide gemeenten nog niet verenigd waren in de z.g.n. Vereenigde Christelijke gemeente (1798). Zie: 'Dokkum, Bolwurk fan it Noarden', Speciaal nummer van *It Beaken*, XVI: 5, 6, 7. (1954). Assen 1954.
 - 21 Eekhoff, *De Dokkumer Krans*, 8.
 - 22 Notulen LUNB. Verslag van 3 juli 1870.
 - 23 Geciteerd naar: *Christelijk blad in Vrijzinnigen geest voor de Nederlandsch Hervormden van Dokkum en Omstreken*, 4 (1914) zaterdag 27 juni 1914. Het blad verscheen onder de redactie van de pred. J. van Veen te Dokkum.
 - 24 Gemeentearchief Dokkum. Handelingen van den Kerkeraad der Hervormde Gemeente, 1860-1874. Gewone Vergadering 10 oktober 1864.
 - 25 *Ibidem*. Adres d.d. 22 november 1864. Ondertekend door D.P. van der Meulen, A.J. Boorsma, A.E. de Jong, B. Wielinga(?), K. Gorter, P. van der Meulen en A. van der Werff.
 - 26 Zie zijn onder het pseudoniem Philaethes verschenen, *Niet: modern of Apostolisch Christendom*, Leiden 1861.
 - 27 Carpentier Alting, 'Onze Krans' 70, 71
 - 28 Busé, 'Het Modernisme', 90.
 - 29 Carpentier Alting, 'Onze Krans', 68.
 - 30 *Ibidem*, 74.
 - 31 Busé, 'Het Modernisme', 91.
 - 32 Carpentier Alting, 'Onze Krans', 71, 72.
 - 33 Gemeentearchief Dokkum. Aantekeningenboek (...) Waaxens en Brantgum, verg. 26 december 1878.
 - 34 M.C.J.H. d'Achard van Enschat, *De pastorie van Waaxens, 1894-1994*, Waaxens 1994. V.
 - 35 M.W. Scheltema werd echter geboren in 1826 en was in 1866 dus veertig jaren oud. Het is overigens niet geheel duidelijk of hij ook lid van de Krans is geweest.
 - 36 Carpentier Alting, 'Onze Krans' 71, 72.
 - 37 Zie: 'Levensbericht van M.W. Scheltema Ezn.', in: *Levensberichten Maatschappij Nederlandse Letterkunde*, Leiden 1904/1905. 41 e.v.
 - 38 Geboren 1831, overleden 1885. Hij was zowel theoloog als wiskundige.
 - 39 F.H. Pasma, *De laatste rector van de Latijnse school te Dokkum en Albertus Samuel Carpentier Alting*, Hilversum [z.j.], 2.
 - 40 Gemeentearchief Dokkum. Hand. kerker. Herv. gem. Not. kiescollege: 10 november 1868; 27 november 1868; 7 december 1868; 19 januari 1869.
 - 41 A.S. Carpentier Alting, *Open Brief. Antwoord aan dr. P. Hofstede de Groot*, Dokkum 1870.
 - 42 P. Hofstede de Groot, *De Moderne Theologie in Nederland. Volgens de Hoofdwerken harer beroemdste voorstanders, in het licht gesteld*, Groningen 1870.
 - 43 Het moderamen bestond uit: B.J.C. Mosselmans te Groningen; W. Reilingh Dzn.te Metslawier; B.W. Colenbrander te Drachten; A.A. Deenik M.Lzn.te Ternaard en Carpentier Alting. Het Noord-Friese smaldeel was dus opvallend groot.